

3.-4. évfolyam

Az anyanyelv birtoklása pozitívan hat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalom közösségeiben (pl. család, iskola, munkahely) való aktív részvételre. Meghatározó szerepe van a társadalom egyéb értékeinek közvetítésében is.

Az irodalmi művek elemzésével megalapozzuk az együttműködés, együttérzés, segítőkészség, önkéntes feladatvállalás, felelősségvállalás, tisztelet, kötelességtudat, önfegyelem készségét. E tevékenység során alakul a tanuló attitűdje önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fejlődik az önismerete, erősödik az önbizalma. Az ismerettartalmú szövegek olvasásával egészséges és tudatos életmódra, környezettudatosságra ösztönözzük a tanulókat. Fontos a család szerepének hangsúlyozása, az erkölcsi normák közvetítése.

Az irodalmi nevelés fejleszti a kritikai érzéket. Megteremti az önkifejezés iránti nyitottságot. Fejleszti a kreativitást, gazdagítja az önismeretet.

A szövegértés-szövegalkotási kompetencia fejlesztése a különböző észlelések, tapasztalatok megfogalmazását teszi lehetővé szóban és írásban. Segíti a saját gondolatok pontosabb kifejezését, mások gondolatainak követését. Erősíti a döntési és szervezőképességet, a vitakészséget és az önérvényesítést. Fejleszti a kritikai gondolkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat. Az infokommunikációs technikák alkalmazása lehetővé teszi az önálló ismeretszerzést.

A szakasz kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. A 3–4. évfolyam feladata a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés. A tanulási, viselkedési szokások kialakítása, magatartási normák közvetítése elősegíti a tanulók személyiségének érését, önismeretük fejlődését.

Az anyanyelvi kompetencia alapozása és fejlesztése a szövegértés-szövegalkotás tevékenységrendszerébe ágyazva valósul meg. A nyelvtan tanítása során tudatosodik a nyelvhasználat. A képességfejlesztés áll a középpontban, ezért a megfigyelés, a tapasztalás, a feladathelyzetből kiinduló, készségeket fejlesztő gyakorlati tevékenység a vezető szerep. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Cél a szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása. Fontos szerepet kap a helyesírási szokások kialakítása, megerősítése.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozottan szükség van a játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőségének megteremtésére, amelyek támogatják a nyelvi tudatosság, az árnyalt önkifejezés megvalósulását, felkeltik a másik megértésének igényét, alakítják az erre alkalmassá tevő képességet. A korai tanulási kudarcok kialakulásának megelőzése érdekében a fejlesztés kritikus pontjain hosszabb fejlesztő szakaszok iktathatók be.

3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 44 óra+4 óra gyakorlás
Előzetes tudás	Hangképzés pontossága; érthető, tagolt beszéd; időtartam, hangsúly érzékeltetése; beszédértés képességének fejlettsége. Utasítások megértése és követése. A páros és csoportos kommunikáció készségének fejlettsége. Társalgási kedv kortárs csoportban.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése. A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre. Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése. A mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete. Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmácsolása. Empátia, szociális készségek formálása. Ítéloképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés</p>	<p>Helyes beszédleghzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során. Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szövegekörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban. Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése. Mondatfonetikai gyakorlatok végzése. Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása. Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus, léghzés, hangulati elemek, népszokások. <i>Testnevelés és sport:</i> vitálkapacitás növelése, ritmikus gyakorlatok, mozgáskoordináció, térbeli tudatosság. <i>Matematika:</i> tulajdonságok, viszonyszavak. <i>Környezetismeret:</i> természet, a környező világ hangjai, a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények nevei, a velük kapcsolatos ismeretek; család, otthon, óvoda, iskola, ünnepek.</p>
<p>1.2. Beszédfejlettség</p>	<p>Saját és közösségi élmények megfogalmazása. Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával. Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok. Az iskolai életben előforduló események megbeszélése. Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata.</p>	<p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök. <i>Vizuális kultúra:</i> kreativitás, fantázia. <i>Erkölcstan:</i> jó, rossz, választás.</p>

	<p>Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása.</p> <p>Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során.</p> <p>Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya foglmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben.</p>	
1.3. Memoriterek szöveghű tolmácsolása	<p>Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan).</p> <p>Nyelvtörők, kiszámolók tanulása.</p> <p>Verstanulás.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása.</p> <p>Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Belégzés, kilégzés, hang, szóvalóság, mese, vers, mondóka, kiszámoló, élmény, hangulat, vélemény, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, jó, rossz, szép, csúnya.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret 70 óra+6 óra gyakorlás
Előzetes tudás	<p>Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás. Tartalomfeldolgozás, szövegelemzés segítségével.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szöveghű olvasásra törekvés erősítése. Megfelelő olvasási tempó kialakítása. Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával.</p>	

	<p>Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p>
--	---

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Az olvasás jelrendszere	<p>Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával.</p> <p>Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése.</p> <p>Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata.</p> <p>Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál.</p> <p>Mondatok hangos és néma olvasása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> hangerőgyakorlatok, népszokások, népdalok, érzelmvilág.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális analízis-szintézis, vizuális megjelenítés, fantázia, képzelet.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> ismeretek az élő és élettelen környezetről.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p>
2.2. Az írott szöveg megértése	<p>Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése.</p> <p>Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése.</p> <p>Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, <p>Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatok visszakeresése, – információk kiemelése. <p>Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése.</p> <p>Versolvasás, verstanulás.</p>	

	Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stafétaolvasás, párbeszéd, helyszín, időponttalálós kérdés, népszokás,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás, szövegalkotás		Órakeret 46 óra+5 óra gyakorlás
Előzetes tudás	Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Szavak, tollbamondással látási-hallási megfigyelés után. Tanult helyesírási normák alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Készség szintű másolás (írottról és nyomtatotról) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással Eszközsintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
3.1. Az írás jelrendszere	Az írástechnika gyakorlása. Segéd vonal nélküli füzet használata. Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. Szavak, szó szerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottról, nyomtatotról). Írásjelek alkalmazása. Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése.	<i>Matematika:</i> számlálás. <i>Testnevelés és sport:</i> finommozgás, testtartás. <i>Vizuális kultúra:</i> finommozgás, esztétikum. <i>Informatika:</i> IKT-eszközök.	
3.2. Szövegalkotás írásban	Szavak gyűjtése és írása. Mondatok kiegészítése.		

	Mondatbővítés. Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával. Meghívó megfogalmazása, megírása. Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, másolás, ékezet, hiba, javítás, szöveg, szó, mondat, értesítés, meghívó, sms, e-mail	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 48 óra+5 óra gyakorlás
Előzetes tudás	Mondatkezdés és a mondatzáró írásjel ismerete. Adott szókészletben tanult helyesírási szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás: – részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, Beszélgetés, vita: – helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez, A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben. Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.	<i>Környezetismeret:</i> társas kapcsolatok, viselkedési formák. <i>Matematika:</i> halmazok.
4.2. Szavak jelentése, szókinccs	Szavak csoportosítása jelentésük szerint: – rokon értelmű szavak, Közmondások, szólások értelmezése. A szókinccs folyamatos gyarapodása.	
4.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék	Hang és betű megkülönböztetése.	

	<p>A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, <p>Toldalékos szó megfigyelése, szótó és toldalék elkülönítése.</p> <p>A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése a szavakban és a szavak végén, 	
4.4. Szófajok	<p>Szavak csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kérdések alapján; 	
4.5. Modalitás szerinti mondatfajták	<p>Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – felismerése olvasott szövegekben, 	
4.6. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<p>Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után.</p> <p>A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben.</p> <p>Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint.</p> <p>A teljes ábécé, betűrend ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Hang, betű, szótag, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név, magánhangzó, mássalhangzó, kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, főnév, köznévszó, tulajdonnév,</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 22 óra+2 óra gyakorlás
Előzetes tudás	Az olvasástechnika alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<p>Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése.</p> <p>Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése.</p> <p>Ritmuserzőképesség fejlesztése.</p> <p>Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése.</p> <p>Erkölcsei érzék, ítélőképesség formálása.</p>	

	Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Szerzők és művek – Népköltészet	Mondókák, kiszámolók meghallgatása Népi játékok eljátszása. Magyar és más népek meséinek olvasása.	<i>Ének-zene:</i> népdalok, népi játékok, megzenésített versek. <i>Informatika:</i> IKT-eszközök.
<ul style="list-style-type: none"> – Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései <p>Ajánlott magyar szerzők és művek: Arany János: <i>Őszbe csavarodott</i> Bartos Erika: <i>Maci a Holdon, Budapest</i> Csukás István: <i>Hideg szél fúj, Sün Balázs</i> Fazekas Anna: <i>Ősz, Télapó, Tél, Szüret</i> Gárdonyi Géza: <i>Gólyák, Cifra mese, Macskánk</i> Gryllus Vilmos: <i>Füsti fecskék, Kémény tetején, Hallgatag erdő</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok, Altató, Csozogi, az öreg suszter</i> Lázár Ervin: <i>Öregapó madarai</i> Móra Ferenc: <i>Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka, Sose volt király bánata, Móricz Zsigmond: Iciri-piciri, A köszöntő, , A török és a tehenek</i> Szabó Lőrinc: <i>A szél meg a nap, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny</i> Weöres Sándor: <i>Vásár (részlet), Ha vihar jó a magasból, Újesztendő, Száncsengő,</i></p>	<p>Gyermekversek olvasása. Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása.</p> <p>Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel.</p> <p>Könyvtárlátogatás.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a dramatizálás egyszerű kellékei.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> tanulságok.</p>

<p><i>Galagonya, Birkaiskola, Szép a fenyő, Nől a dér, álm jár</i> Zelk Zoltán <i>Alszik a szél,</i> <i>Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája,</i> <i>Mikulás bácsi csizmája,</i> <i>Rajzpapír</i></p>		
<p>5.2. Epikus művek jellemzői</p>	<p>Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. A történet idejének és helyszínének azonosítása. Történet főszereplőinek azonosítása.</p>	
<p>5.3. Lírai alkotások jellemzői</p>	<p>Versek hangos és néma olvasása. A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma). –</p>	
<p>5.4. Báb- és drámajátékok jellemzői</p>	<p>Népi játékok játszása. Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Valóság, mese, népmese, vers, verssor, versszak, rím, refrén, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, jó, rossz, szép, csúnya.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly. Négy-öt mondóka, vers ismerete. Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban. A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben. A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása. Összefüggő szóbeli szöveg alkotása kevés segítséggel. Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás. Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról beszámolás segítséggel. Szövegértést bizonyító egyszerű feladatok megoldása. A szereplők, helyszín, időpont megnevezése. Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.</p>
---	---

	<p>Az írott nagybetűk alkalmazása. Írásos feladatok megoldása fokozódó önállósággal. A tanult nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek alkalmazása.</p>
--	---